

INTRODUCCIÓ

Ara fa vuit anys es desenvolupà a Granollers, sota el títol Jornades Internacionals d'Arqueologia Romana. De les estructures indígenes a l'organització provincial romana de la Hispània citerior, una trobada d'estudiosos del món antic que volia honorar Josep Estrada Garriga. Es constituí un comitè promotor integrat per J. Aquilué, R. Mar, M. Mayer, R. Melià, M. Miret, J. M. Nolla, A. Pàmies, J. Pardo, J. Ruiz de Arbulo i J. M. Solies. La funció d'aquest comitè fou la de difondre informació i de fer arribar a totes les persones interessades en el tema la voluntat de l'organització en una participació activa a les Jornades. L'èxit fou rotund, la participació fou superior a 425 persones i una allau de joves investigadors posà de manifest l'oportunitat de la reunió. No hi faltaren els mestres consagrats com Miquel Tarradell i Pere de Palol, i tots els professors de les universitats catalanes. Hi assistiren també representants del País Valencià i de les Illes, així com un estol d'universitaris i d'investigadors d'altres zones com Cantàbria, Castella, Extremadura i Andalusia. El caire renovador que la reunió volia revestir havia arribat, efectivament, a l'àmbit arqueològic i era prou evident que responia a un interès comú. Es tractava d'un canvi generacional important, el pas de la torxa arqueològica a una munió de joves i experts arqueòlegs que feien palès el seu reconeixement als qui els havien format i estaven orgullosos de poder fer-los costat en la recerca sobre el món antic.

La participació estrangera fou seleccionada per raó de l'afinitat amb el tema principal del col·loqui, així com per la novetat metodològica i la vinculació a les tasques de recerca i de formació que es desenvolupaven aleshores i que s'han continuat des d'aquell moment: G. Alföldy, de Heidelberg; X. Barral, de Rennes; G. Fabre, de Pau; J. P. Morel, d'Ais de Provença; R. Marichal, de Perpinyà, i P. Pensabene, de Roma, foren alguns dels participants. Arqueòlegs i estudiosos experimentats com C. Aranegui, E. Llobregat, M. Roca —aleshores a Granada— i R. Teja, entre molts d'altres vinguts de zones diverses, completaven l'horitzó de pluralitat i d'intercanvi que presidí la reunió. L'accessibilitat, la companyonia entre professors i deixebles, tots units en la mateixa feina, fou l'element més destacat des del punt de vista humà. El nivell científic mereix una consideració més acurada.

Les gairebé 1.250 pàgines distribuïdes als participants en forma de preactes i de documents de treball superaren amb molt l'àmbit establert pel títol i el tema. Les Jornades esdevingueren un fòrum d'intercanvi de punts de vista, d'objectius i de mètodes entre les diverses zones, i el resultat fou òptim: el tema principal no s'estudia aïllat, sinó en un context ampli, ric i contrastat.

L'alt nivell científic de les contribucions, la seva complementarietat i la novetat no es pot dir que fossin sorprenents, car les Jornades havien estat convocades per aquesta consciència dels fets, però cal dir, a dreta llei, que anaren més enllà de totes les ambicions dels organitzadors i crearen un esperit d'emulació i un ambient de rigor que presidí totes les sessions i que de ben segur —com ha fet amb qui signa aquestes ratlles— ha deixat una empremta en la tasca professional posterior dels participants. Aquest record, a més, confirma que la ciència es pot cultivar amb calor humana i que de la pluralitat de visions i de l'intercanvi d'opinions —pacífic i tolerant— sorgeixen la confirmació, la modificació o el dubte, factors que, lluny de maximalismes, han de constituir l'atenuant que porta ferma carregada de modèstia a les nostres conclusions i afirmacions.

La voluntat de deixar en lletra impresa l'homenatge a Josep Estrada Garriga i de perpetuar, a més a més, l'esperit que presidí aquelles Jornades ha portat el comitè promotor a perseguir fins avui la publicació d'unes actes que dues institucions s'havien compromès a publicar. Ara fa un any i mig decidírem enviar de nou tots els treballs ja homogeneïtzats i parcialment corregits als seus autors per fer-ne possible la publicació definitiva. El present volum recull les correccions dels qui les feren i exclou aquells treballs els autors dels quals no fou possible localitzar, no respongueren o ja havien publicat les seves contribucions. És cert que les preactes havien facilitat l'accés a les primeres versions de molts d'aquests treballs i hom pot pensar que potser eliminaven la urgència de publicació; cal dir, tanmateix, que ha estat des de fa vuit anys un pensament continu del comitè promotor arribar-les a publicar i que finalment se n'ha trobat la via.

L'edició és a càrrec de J. Pardo i M. Mayer i s'ha consultat també sempre J. M. Nolla; R. Perea, jove llicenciada en filologia clàssica, ha assumit la tasca d'uniformitzar la presentació dels textos i d'introduir-hi les correccions l'any 1994, els serveis editorials de l'IEC han fet la resta. El volum que ara és en mans del lector és fruit, doncs, d'una llarga perseverança i és mogut pel convenciment que manté la seva actualitat i que constituirà una peça important quan es tracti la història de la nostra arqueologia. La generositat de la Societat Catalana d'Estudis Clàssics, de l'IEC, del Patronat Francesc Eiximenis de la Diputació de Girona i de l'Ajuntament de Granollers ha fet possible el llibre.

A tots els qui col·laboraren a les Jornades: gràcies, i també a aquells qui han tingut la paciència d'esperar veure el seu treball en aquestes pàgines. Entretant, ens han deixat Albert Balil, que ens encoratjà en la nostra tasca, i Miquel Tarradell, que en fou un dels principals suports. El seu exemple i la seva memòria marquen no només científicament ans també humana aquest volum.

Marc Mayer